

בהורא

אור העבודה
הפנימית בדרך
הבעש"ט הק

יו"ל ע"י ממלכת "אש החסידות" העולמית
הוקם לעינינו הנה"צ רבי משה בן רבי יוסף ויצ"ל אב"ד מורדא
גליון קפ"ו - פרשת כי תבוא תשפ"ב

נושאי השבוע ב"נהורא"

במה להתחזק?

שיאלן ודרשין בחסידות: הסתכלות נכונה על בני ישראל בימים אלו.

עבודת האבילה

אש העבודה: אחר כוונת הלב - הן הן הדברים

צווחין כבני אדם

תנו רבנן מעשה: דרכם של חסידים לשכוח בתפילתם מבקשת צרכיהם

הזכרת י"ג מידות של רחמים

לאחר 'פסוקי דזמרה' מגיע החלק המובחר - "שלוש עשרה מידות של רחמים", שהם כמו תפילת שמונה עשרה.

וכך כתב ה**לבוש** (או"ח סי' תקפ"א סעי' א): סדר הסליחות נתקנו כולם על סדר התפילה של כל היום, כי הפסוקים שנקראים **שקודם הסליחות הם כנגד פסוקי דזמרה, והסליחות עם הי"ג מידות שאומרים בין כל אחת ואחת הם במקום תפילת י"ח, שיעקר התפילה הוא י"ג מידות, ואח"כ נופלין על פניהם כמו אחר כל התפילות ומסיימין ואנחנו לא נדע, לכך אומרים אחריהם קדיש שלם עם התקבל כמו אחר גמר כל תפילות השנה. עכ"ל.**

הפסוקים והפיוטים שאומרים בסדר הסליחות, כולם הם כמו 'הכנה' אל החלק העיקרי שהוא הזכרת שלוש עשרה מידות של רחמים.

ביסוד הדבר, כאשר רבותינו תיקנו את הסליחות, היו אומרים רק "י"ג מידות של רחמים" כאשר לפניהם ולאחריהם היו מוסיפים פסוקים שונים של התעוררות רחמים על הנשמה האלוהית שהיתה חצובה מתחת כסא הכבוד ועתה נפלה לבאר לתוך שחת לתוך מצולות ההסתר.

רק לאחר מכן הוסיפו חכמי הדורות פיוטים שונים, המיוסדים על אותם פסוקים של רחמים, הבאים להגדיל את שבח ה', את רחמי העצומים, את הרחמנות עלינו, ואת החרטה שלנו, יחד עם מליצות זכות נוספות על ישראל עם קדושים.

עצם הדבר שאנו מזכירים את מידות הרחמנות של הקב"ה, מעורר את מידות הרחמים, כפי המשל הנזכר שהבן מזכיר לאביו את מידת רחמנותו ובכך מעורר ומגלה אותם למחול ולסלוח לו גם על עוונותיו החמורות עד מאוד.

התעוררות מידות הרחמים העליונות נעשית כאשר ישראל עומדים למטה ומכוונים בהם כראוי מתוך רצון אמיתי לעורר את הרחמנות העליונה על מעשיהם (עי' רבינו בחיי שמות לד, ו).

לנו בישת הפנים

סליחה זו יכולה להתעורר רק כאשר מתגבר באדם בושה עמוקה ונוראה, כשיודע לפני מי חטא.

ל'ה' הצדקה ולנו בושת הפנים', החלק הראשון של הסליחות בא לבטא את **גודל הבושה**, לפני מי שחטאנו, נוכח איום וצת, אין סוף ב"ה, אשר ברא כל הארץ וכולם בטלים ומבוטלים לפניו, כלא חשיב ממש עשרה פעמים זכר שבה ה'גדולה' בסליחת 'ל'ה' הצדקה', בנוסף על שבהים אחרים, בכך מעוררים את בושת הפנים לפני מי חטאנו.

לאחר מכן מרבים להביא פסוקים ותהילות על גדלו וטובו ורוב חסדו ורחמנותו וענותנותו יתברך שמו, כי אין מנוס לבקש סליחה ומחילה אלא בהתעורר רחמים עליונים מאוד. ועל כן מעוררים את מידת **חסדו וגדולתו** יתברך, שבה תלוי הסליחה והמחילה, כמו שאמר משה (במדבר י"ט, ט') 'סלח נא לעון העם הזה - כגודל חסדך' היינו החסידים הגדולים והמרוכזים והאיך סופים שבהם תלוי המחילה.

באופן זה מתעוררים "י"ג מידות של רחמים שבהן מתרצה הקב"ה על האדם שיודע שאינו ראוי כלל מצד מעשיו ואין לו פתחון פה לבקש סליחה משום שיודע לפני מי חטא, ועומד ומצפה **למתנת חנינם**, ואז מתקיים בו 'אחונתי את אשר אחוך' - אע"פ שאינו ראוי אני ונתן לו מתנת חנינם.

מיוחדת, אתה ורק אתה יכול לקיים את השליחות הזאת. עליונים ותחתונים תלויים בך, ראה בני שלא להרפות ירך מהתורה אשר ציוויתך.

והנה בא המלך לשפוט את הארץ.

כאשר האדם תופס וקולט את המשמעות, ומבין היטב מי חטא נגד מי, לא שייך להגיע ולבקש סליחה. העול עצום ונורא מכדי להעזי ולבקש מחילה וכפרה. ומה שאפשר לעשות זה רק להתחיל לומר פסוקי שיר ושבח, תהילה והודיה, ובאמצע השעשועים שאנו גורמים למלך העליון על ידי השיר והשבח מזכירים זעיר שם זעיר שם את העוונות, ורק באופן כזה אפשר להעזי לבקש סליחה ומחילה והקב"ה נענה לנו (עי' אור המאיר, ר"ה).

היו חצרות שהשקיעו במזמור "אשרי יושבי ביתך" יותר מכל סדר הסליחות, כי כאן טמון הסוד, לעורר כביכול את המידות העליונות "גדול ה' ומהולל מאוד" "חננו ורחום ה' ארך אפים וגדל חסד" "טוב ה' לכל ורחמיזו על כל מעשיו" וכן בשאר הפסוקים, כי כן יצר הבורא את עולמו שאנו התחתונים נעורר את מידותיו העליונות.

פסוקי הסליחות - כעין פסוקי דזמרה

פסוקי השבח והתהילה שבסדר הסליחות - דומים לפסוקי דזמרה' שעל ידם מכשירים את השטח וכוונות את כל המקטרגים ואת הקליפות העומדים בדרך לעכב את תפילות ישראל לעלות ולהתקבל ברצון לפני אדון כל.

'קליפות' אלו, הם עבירות שהאדם עושה, ובכך בורא האדם כעין חומה המבדלת בינו לבין קונו שהיא כמו קליפה המסתרת על הפרי וגורמת לו לשכוח שהקב"ה נוכח תמיד כנגדו ומחיה אותו, ולכן מדמה האדם כאילו הוא נפרד ויש בכוחו לעשות ככל העולה על רוחו. וכאשר איש ישראל עומד ומשבח את הבורא שהוא יוצר ובורא הכל ואין מציאות זולתו, אזי בכך נכרתים ומתבטלים הקליפות מאליהן.

על דרך זה מוליד האדם במחשבתו קליפות החוצצין בינו לבין קונו, כאשר מדמה לעצמו שלאחר החטא אין הקב"ה חפץ בו ח"ו, וחושב על עצמו כאיש פושע שאינו ראוי לגשת אל המלך ולעבדו עבודה תמה, ועוד מיני דמיונות שוא, וכל הרהור ומחשבה כזה אינו מתבטל אלא נשאר בעולם המחשבה ונעשה ממנו רקיעין של שוא [ראה בספר גנוז יוסף (דרושים ליו"כ) בשם הבעש"ט הק']. וכאשר האדם מתפלל ועובד עבודה, מעכבים הרקיעין והקליפות הללו את התפילה למעלות למעלה, ולא רק מחשבות והרהורים, עצם המעשים והמחשבות הרעות אינם מניחים לעבודתו ותשובתו לעלות למעלה (עי' ערבי נחל, פר' אמור דרוש ג).

אך כאשר מאמין שהקב"ה טוב וסלח ואוהב אותנו וחפץ בקירבתנו אליו, ומתחרט מעומק נפשו בחרטה אמיתית ופנימית, אזי כורת ומבטל וממכה את כל הקליפות הללו, ותפילותו ותשובתו יכולה לעלות למעלה.

וצריך לתת כל כחו בפסוקים אלו, על דרך שמוכא **מהמגיד ממעוררטי** כי עיקר מגמתנו בעבודת התפילה בימים הנוראים אינו ב'מלכיות זכרונות שופרות', אלא דווקא בפסוקי דזמרה, שבהם צריך להתמקד יותר מכל התפילות והבקשות, כי כאן נעזי הכל, בשיר והלל ושבח לפני בורא כל עולמים.

נהורא מער"א

איך נגישים לאמירת 'סליחות'!?

בפיוט הסליחות נאמצים לחפש בין המילים קשר אל חטאים. אל תשובה, ואל בקשת סליחה. הכל מדובר בעקפין, כמעט ולא נוגעים בנקודה

"סליחות!!"

לב מי לא יחרד, מוצאי שבת, כאשר הקהל הקדוש מתחיל בסילודין את סדר הסליחות - 'ל'ה' הצדקה ולנו בושת הפנים'.

בנוהג שבעולם, כאשר מגיעים לחכם גדול ורוצים לשאוב ממנו מעיינות חכמה, אלא שהוא עסוק עם רעיונותיו המופשטים ושקוע בשרעפיו העמוקים, צריך לעורר אותו להשפיל את עצמו ולמצמם את מוחו למצוא רעיונות המתאימים לאנשים פשוטים.

איך מעוררים אדם כזה? הרי תאוות לבו לשוטט בשבילי החכמה, ואיך אפשר לפתוח ולהרחיב את לבבו שיזאיל להשפיל עצמו ולהשפיע מאוצרו הטוב.

העצה לכך היא להפליג במילים ולהרבות במעלותיו, אך לא בסיפורי תשבחות בעלמא, אלא לספר לו איך כולם יודעים ומכירים את טוב לבבו ורוחב נפשו ומידת חסדו ורחמנותו להשפיל עצמו לכל אחד, ומביאים הוכחות לכך איך שהשפיל עצמו לפלוני ולא למנוני.

מה קורה באותה שעה?

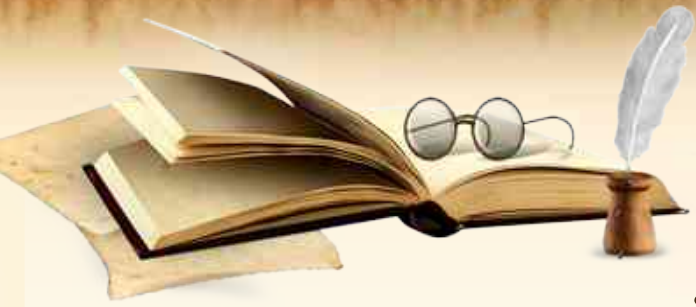
כל אחד יש לו בפנים מידת הרחמנות ומידת הנדיבות, צריך רק לעורר את זה. וכאשר משבחים את האדם על מידותיו הטובות, מניחים לפניו את העובדות ואת פעולות החסד שלו, ומציגים לפניו כיצד הוא באמת פועל מתוך טוב ליבו, הרי זה מעורר אצלו את הכוחות הפנימיים, הלב נפתח, והמוחין מתחילים להשפיע ברחובות הנהר [כדאיאת **בוזה"ק** (כי תשא קצ"ג) לגבי רשב"י, וכן **בנתיב מצותיך** (נתיב התורה שבי' א אות י"ד) לגבי הבעש"ט הק'].
ומבואר בספר"ק כי אי אפשר 'לחדש' רצונות ומידות חדשים על ידי שבח והלל, אפשר רק 'לגלות' את המידה הנעלמת בלב ולעורר אותה.

וזהו ענין ה'הלל' שמשבחים ומפארים להשי"ת על גדול רחמיזו וחסדיו ובכך מעוררים כביכול אצלו את מידת החסד (עי' דרך מצוותיך, שורש מצוות התפילה אות ט), כי חפץ חסד הוא, והוא מבקש כביכול מבניו שיעוררו לפניו את מידת טובו ורחמנותו כנודע, כי כן יצר הבורא את עולמו שרק על ידי 'אתערותא דלתתא' יתעורר 'אתערותא דלעילא' (עי' קדושת לוי, פר' בהעלותך).

"אשרי יושבי ביתך"

זהו מה שעושים בסליחות.

אילו ידע האדם מה הגודל שלו ביחס לכדור הארץ, ומה הגודל של של כדור הארץ ביחס למיליארדי הגלקסיות שבחלל, ומה הגודל של כל היקום ביחס לעולמות העליונים, וכולם בטלים ומבוטלים ביחס להשי"ת, כולא כלא חשיבא ממש, והנה ה' ניצב עליו, לוקח אליו את בנו מחמדו, ומבקש ממנו: ישראל בני, יש לי בשביך שליחות

מעשיהם של צדיקים
ודרכיהם בעבודת ה'

תנו רבנן מעשה

הרה"ג רבי משה רויטמאן שליט"א
ראש ישיבת 'אגלי טל' וממשפיעי 'אש החסידות'

אש בסטרעליסק

אל אמירת ה'שירה', היא שירת הים שהיה שר משה עם בני ישראל, תכונן בה להתפלל עבור הפרנסה, כי אמירת השירה מסוגלת לכך' (ראה מאמר חז"ל (פסחים ק"ח, א) 'אמר רב שיבוי משמיה דרבי אלעזר בן עזריה, קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף, דכתיב (תהלים קלו, כה) 'נותן לחם לכל בשר', וסמך ליה 'לגזור ים סוף לגזרים', (ועי' מאור עינים, פרשת בשלח).

'כן אעשה' ענה ר' ברוך בחרדת הקודש, ויצא מן החדר שבע רצון, לאחר שקיבל עצה מועילה מפי הצדיק. ואולם, לאחר התפילה, כאשר קרא הצדיק לר' ברוך ושאלו: 'האם כיוונת בשירה לפרנסתך כאשר דברנו?'. נתן בו ר' ברוך עיניים מתמיהות: 'אוי רבי, וכי כיצד אפשר לכוון בשירת הים על פרנסה?!...'

ואכן, באמת אמרו על תלמידיו של רבי אורי, שבכל עת שהגיעו לאמירת השירה, היו מגביהים את שיפולי בגדיהם כאילו הולכים הם בתוך הים ממש, וכי כיצד אם כן יוכלו לכוון על פרנסתם בהאי עלמא?!

והוא אשר ענה פעם אחר פעם אותו צדיק מסטרעליסק לזוגות הצדקנית ששאלה אותו: 'מדוע אינך משתדל לפעול עבור אנשי שלומך החסידים היקרים שתהא הפרנסה מצויה בידם ושתהיה להם פרנסה בריווח?! והלא המה עניים מרודים!'

השיב לה בעלה הגדול והקדוש: 'וכי מה אעשה להם לתלמידיי שאינם רוצים בכך?!...'.
'לא יתכן כזאת', השיבה הרבנית, 'וכי מהיכן יכולים המה לחיות ללא פרנסה?'

'בוא ואראך', ענה לה רבי אורי, ומיד הורה לקרוא לפניו את אחד החסידים שעניו ואביון היה, ומול עיניה הגדהמות אמר לו: 'הנה השעה הזאת שעת רחמים ועת רצון, מה תבקש שאפעל עבורך?'

'אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש', נזעק החסיד מיד בתשוקה לוהטת, 'שאזכה לומר ולא פעם אחת את 'ברוך שאמר כמו שהרבי אומר...'.
'הכנים הם דבריי שאינם חפצים בכסף?', קרא רבי אורי לזוגות הצדקנית.

בימי ראש השנה הבאים לקראתנו שלום, נדונים אנו כל באי עולם על מצב פרנסתו בשנה הבאה עלינו לטובה ולברכה, אולם בני ישראל אשר באים אל הימים האלה לאחר הכנה דרבה של תשובה ותיקון המעשים, של סליחות ותהילות והתקרבות אל ה', שוכחים כבר לחלוטין מצרכיהם החומריים, ואינם מתפללים אלא עבור מלכותו יתברך שמו: 'מלוך על כל העולם כולו בכבודך, והנשא על כל הארץ ביקרך, והופע בהדר גאון עוזך, על כל יושבי תבל ארצך, וידע כל פעול כי אתה פעלתו, ויבין כל יצור כי אתה יצרתו, ויאמר כל אשר נשמה באפו, ה' אלוקי ישראל מלך, ומלכותו בכל משלה', עד שמי שמתפלל על פרנסתו נחשב בזוהר הק' 'ככלבין דצווחין הב הב'...

ואמנם, האב הרחמן, שמבין ומאזין מביט ומקשיב לקול תפילתו, וידע כמה חשובה היא הפרנסה הטובה לבניו האהובים, כדי שיוכלו לעשות רצונו יתברך בלבב שלם, וכמאמר הספר הק' 'נועם אלימלך (ליקוטי שושנה): 'כי הדברים הצריכים לעולם הבא המה התורה והמצוות, והם אינם יכולים להעשות ולהפעל אם לא שיש לו כל צורכי עולם הזה בריווח'. והוא משפיע שפע רב של פרנסה טובה וככללה, ושנה טובה ומבורכת.

לרגל הילולת הרה"ק רבי אורי מסטרעליסק ז"ע - כ"ג אלול עפ"י: אוצר ישראל; מקנים אתבונן

תשוקתם האיך-סופית להתעלות עוד במעלות הדביקות באלוקים חיים בשעת התפילה. החליטו אפוא להתקדם הלאה, על-ידי לימוד כוונות האריז"ל, על מנת להגיע ליתר שאת בלהבת האש שבעבודת התפילה. אלא שלמעשה, לאחר שעשו כן, רק נחלשה התלהבותם ודעכה, ויהי לפלא. בצר להם, נכנסו התלמידים אל הקודש פנימה, ותינו את דאגתם בפני רבם הצדיק, כי אש להבת התפילה הולכת וחולשת. 'הדבר פשוט ביותר', הסביר להם השרף, 'הלא עד שנכנסתם לשער הכוונות של האריז"ל, הייתם מחשיבים כל תיבה ותיבה מתיבות התפילה שהוא אחת משמותיו יתברך שמו, וכך הייתם דבקים בה' יתברך בכל מילה, תיכף ומיד ללא שום עיכוב. ואמנם כעת, שהחלתם לחשוב מחשבות ולחשב חשבונות של צירופים וחשבון האותיות, נעשה לכם התפילה מלאכה קשה יותר...'

ואם כאלו היו דאגותיהם של תלמידי וחסידיו סטרעליסק, מובן אפוא מדוע היה ר' ברוך שוכח תמיד את מטרות בואו אל הקודש, כדי לבקש רחמים על פרנסתו ועל נישואי בנותיו. רוח אחרת אפפה את חצר הקודש, שהשכיחה כליל את כל העוה"ז. ואולם, לאחר שהייתה אשתו מפציצה בו הפצרות עזות, חוזרות ונשנות, כבר לא היה יכול ר' ברוך להרשות לעצמו לשכוח עוד. ובפעם הבא כבר קשר על עצמו פתק, עליו רשם תזכורת לעצמו, והוא לא שכח. בפעם הזאת, נכנס אפוא ר' ברוך קודם תפילת השחר, לחדרו הפרטי של רבו השרף, והזכיר את צרת הביט בו רבי אורי בחמלה רבה ואמר לו: 'כאשר תגיע בתפילה

ר' ברוך איש חסיד היה, בלי מזון ומחיה, בביתו עוסק מְלָבוֹשׁ, ואין בגד ללבוש. גונן בחשובה אשה, וגם בבנות ששה. ומשגדלו אלו ובאו לפרק האשה נקנית, לא היה בידו מאומה להשיאן. דיברה לו האשה, יותר אין להתיאשה, והיא הפצירה בו שיכנס נא אל רבו השרף רבי אורי מסטרעליסק, להזכיר בפניו את מצוקתם, אולי יבקש רחמים ויפעל ישועה בעבורם. ואמנם היה ר' ברוך שומע לבקשת זוגתו, ועושה את דרכו הלך ונסוע לסטרעליסק. אלא שבכל עת שהיה מגיע אל חצר הקודש, היה נסחף כבחבלי קסם לאווירה העילאית ששררה שם, עד שהיה מתרומם ומתעלה בעבודת ה' מתוך דביקות לוהטת, ושוכח לחלוטין את מטרת בואו שמה. הדבר אירע פעם אחר פעם, כשהיא משלחתו והוא חוזר מבלי להזכיר בפני הצדיק את מצוקתו...'

כזו היתה האווירה באותו גן עדן תחתון שבסטרעליסק, בצל חמדתו של רבי אורי, כמוהו כאי שמימי בתוך ימה הסוער של העולם הזה, בתוכו נשכחים כל צרכיו והבלי.

רבי אורי שכונה בחיבה 'השרף', היה מהאריות בחברת תלמידיו של הרה"ק רבי שלמה מקארלין. לאחר הסתלקות רבו החל להנהיג עדת חסידים, תחילה בלעמבערג ולאחר מכן בסטרעליסק, על-פי דרכה המיוחדת של קארלין.

כרבו רבי שלמה, כן עבודתו הנשגבה של רבי אורי בעבודת התפילה מופלגת ונוראה. מתלהב היה לפני קונו, ברשפי אש שלהבת קה, מתוך התפשטות הגשמיות והתנתקות מוחלטת מכל העולם החומרי. פעם אחת, בימי שבתו של רבי אורי בעיר לעמבערג, הגיעה השמועה לאוזניו כי הרה"ק רבי צבי

הירש מזידיטשוב - בעל 'עטרת צבי', אשר כונה 'שר בית זוהר', הופיע בשערי העיר, כדי לדרוש ברופאים לצורך בריאות גופו הטהור, הלך אפוא רבי אורי לבקרו, ואז נדברו יראי ה' איש אל רעהו, בענייני עבודה. 'זיכני השי"ת להשיג כוונות עליונות ומיוחדות בקריאת שמע, שכמוהו לא כתבו המקובלים עד כה, אף לא רבינו האר"י הקדוש!', סיפר לו רבי צבי הירש לרבי אורי, 'ואם ירצה מעלת כבודו, אלמד עמו כעת את הכוונות הללו!'

שש השרף מסטרעליסק על ההצעה, וניאות לה. לאחר שסיים רבי צבי הירש ללמדו את כוונותיו, ביקש מאת רבי אורי: 'שמו יאמר נא כבודו אלו כוונות מכוון הוא תמיד בקריאת שמע?'

'אינני יודע שום כוונה', השיבו השרף, 'דק מתעטף אני באין סוף ברוך הוא, וצועק שמע ישראל', ואז התלהב רבי אורי ונזדעק בהמיה:

'שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד' - - -

והיו זעקותיו העצומות מרעידות את כל הבית רעדה איומה, עד שנפלה המעזיבה מעם התקרה.

בבהלה יצאו כולם מהחדר, ונשמע קולו של רבי צבי הירש שהפטיר: 'דאס קענען מיר שוין נישט' (- את זו כבר איננו יכולים).

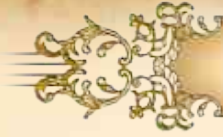
אחר עבודתו המופלאה הזאת של השרף, נסחפו תלמידיו וחסידיו שדבקו בו. אמרו עליהם על תלמידיו של רבי אורי, שהיו מתפללים בהתלהבות אש, וכמו האופנים חיות הקודש, ברעש גדול היו מתנשאים מעולם העשייה לעולם הבריאה, ומעולם הבריאה לעולם היצירה, ומעולם היצירה לעולם האצילות, עד שאירע להם את אשר אירע לרבים.

היה זה כאשר שוחחו ביניהם ותיקי תלמידיו, על

מדי שבת בשבת: "אש הפרשה" - נושא מורחב בפרשה על פי ספרי החסידות, מבית היוצר של "אש החסידות"

אפשר לקבלו אצל המערכת 02-502-6558

אחר כוונת הלב - הן הן הדברים

אכן לא הותרה הרצועה לפטם עצמו מתוך אמתלא של 'לשם שמים', אבל יש כאן יסוד עצום, שאם האדם באמת מחשב בשעת מעשיו הגשמיים לשם שמים, אין לך דבר יקר בעולם כמותו, והכל הולך אחר כוונת הלב

של 'לו דומיה תהילה', כל מה שנעלה על דעתנו על גדלות ורוממות, לא נגענו באפס קצהו, כי גבוה מעל גבוה היה, נגשג מדעת אנוש.

אבל היה יהודי נוסף בעולם שזכה להגיע למדרגות הללו, לא על ידי עליות ויחודים, אלא על ידי אכילה גסה - לשם שמים, לא כדי לקבל שכר, לא כדי להתעלות במדרגות, לא כדי להרגיש עובד השם, אלא כדי להיות עולה אשה ריח ניחוח לה'. הוא פיטס את עצמו עוד ועוד, הכניס לתוך כריסו כל מיני מטעמים, וזכה למה שזכה, כי לא מביטים על המעשה, אלא אחר כוונת הלב - הן הן הדברים.

'כהנים אוכלים ובעלים מתכפרין'

זהו עבודת מזבח החיצון, 'כהנים אוכלים ובעלים מתכפרין' (פסחים טז).

וכך שנינו בדברי חז"ל (שם טז): אמרו עליו על יוחנן בן נרביא, שהיה אוכל שלש מאות עגלים, ושונה שלש מאות גרבי יין, ואוכל ארבעים סאה גוזלות בקינוח סעודה. אמרו: כל ימיו של יוחנן בן נרביא לא נמצא נותר במקדש. צווחה העזרה: שאו שעירים ראשיכם ויכנס יוחנן בן נרביא.

אנו רגילים לשמוע כל היום שיש למעט ככל האפשר באכילה, ומאכל גשמי הוא דבר מאוס ומגושם, וכן בכל ענייני גשמיות שצריך להרחיק ולפרוש מהם ככל האפשר. ואכן כך צריך להיות בתחילת דרכו של האדם, לשבור את התאוה ולשלוט על עצמו, אבל אח"כ, כאשר זוכה מעט להחזיק ראש שלא ליפול לתוך האכילה, הנה אין לך דבר יקר בעולם כמו לקדש את הגשמיות, לאכול לשם שמים, וכדאיאתא (ברכות סג). איזוהי פרשה קטנה שכל גופי תורה תלוין בה - 'בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחותיך'.

ומסופר על הרה"ק מאפסא ז"ע, שבתחילת דרכו היה ממעט מאוד באכילה עד שנחלה מאוד, והבטיחו לו ממרום שלא יזיק לו ריבוי המאכל לא בגשמיות ולא ברוחניות, ומאז היתה לו עבודה גדולה בעת האכילה, והיה דרכו לאכול גזמאות של מאכלים כנודע.

ופעם נקלע שם איש זר, שלא מעדת החסידים, ושמע על קדושתו ועל גדולתו בתורה של הרה"ק מאפסא ז"ע, ורצה לראותו את פניו. וחשב כי הרה"ק מאפסא יושב ודורש, ותלמידיו עומדים סביבו ושומעים את חידושי תורתו, אך כאשר הגיע בליל שב"ק לבית המדרש ראה את הרה"ק מאפסא יושב ואוכל מאכלים הרבה, והתלמידים מזמרים שירות ותשבחות, והיה אצלו לפליאה גדולה, יען כי לא הורגל לזאת.

ולפתע התחיל הרה"ק מאפסא לומר דברי תורה, וסיפר על יהודי מארץ בבל שהשתוקק לעלות וליראות בבית המקדש ולראות את עבודת הקודש. וכאשר התקרב לבית המקדש התחיל לחשוב על הכהן גדול, שבודאי עומד ודורש תילי תילים של הלכות, וכל הכהנים עומדים סביבו ומתפללים בעומק דבריו. אך כאשר נכנס אל העזרה, ראה והנה הכהנים עומדים יחפים ואוכלים בהמות ועגלים ומנחות וממלאים גרונם ביון נכסים, והכהן גדול נוטל חלק בראש, והלויים עומדים ומזמרים בנבלים וכינורות, והיה עומד ומשתומם בתמיהה עצומה על החזיון הנפלא הזה, הכזאת יעשו בתוך הקודש.

וחובה לשנן את דברי ה"ט"ז (אבה"ע סי' כה סק"א) וז"ל: מצינו שכתב הרמב"ם על פסוק 'בכל דרכיך דעהו' דהיינו מי שאוכל ושונה ומעדן נפשו כדי שיהיה בריא וחזק לעבודת השי"ת יש לו שכר כמו שמתענה כו', מי שישן הרבה כדי שיחזק מוחו בתורה נותן לו הקדוש ברוך הוא חלקו בתורה כמו אותו שממעט בשינה ומצטער עצמו כי הכל הולך אחר החשבון.

ואמרו חז"ל (קידושין לא.) יש מאכיל לאביו פסיוני וטורדו מן העולם, ויש מטחינו בריחים ומביאו לחיי העולם הבא. עומדים כאן שני אנשים, אחד נותן לאביו עוף חשוב ושמן הנקרא 'פסיוני', ובכל זאת נטרד מן העולם לפי שמראה לאביו סימנים של צרות עין. והשני מעביד את אביו בעבודה קשה לטחון בריחים, ובכל זאת זוכה לחיי העולם הבא כי מכבדו בדברים טובים ונחומים.

ההבדל אינו במעשה אלא במחשבה. לא בודקים 'מה' אלא 'למה'. וכמאמרם ז"ל (נדר גג): מאי דכתיב 'כי ישרים דרכי ה' וצדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם', משל לשני בני אדם שצלו את פסחיהן, אחד אכלו לשום מצוה ואחד אכלו לשום אכילה גסה, זה שאכלו לשום מצוה - 'וצדיקים ילכו בם', וזה שאכלו לשום אכילה גסה - 'ופושעים יכשלו בם'.

שותפו של הבעש"ט הק' בגנזי מרומים

ומסופר על הבעש"ט הק' (בית אברהם, יום כיפור עמ' רח) ששאל במתיבתא דרביקהא האם יש עוד אחד שנמצא במדרגתו, והשיבו לו שיש יהודי במקום פלוני שזכה להגיע למדרגה נעלית כמותו.

נסע הבעש"ט הק' אל המקום ההוא, וירא והנה יהודי יושב ואוכל מבוקר ועד ערב, ומשרתיו מביאים לפניו גוזמאות של מאכל ומשתה, ובוכל הכל כאילו לא אכל זה ימים ארוכים, וגודל גופו היה גדול למאוד מרוב אכילתו.

ויחשוב הבעש"ט הק' בליבו, שמה צדיק נסתר הוא האיש, אך עד מהרה הכיר בו כי אדם מגושם הוא, בור ועם הארץ, ואין לו בעולמו כלום מלבד אכילה ושתייה.

ויתמה הבעש"ט הק' מאוד, וכי אדם כזה יהיה עמו בחלקו לעולם הבא. וילך ויפנה אל האיש המגושם ההוא, וישאלהו לאמר מה מעשיך, אולי יוכל לענות לו על הפלא הזה.

ויאמר לו האיש, הבה אספר לך גופא דעובדא. הנה אבי היה איש רזה וכחוש, דל בשר וחלש, והיה כאשר נסע על הדרך קפצו עליו חבורת שודדים והכו אותו יען כי יהודי הוא, ובתוך כמה רגעים נפח את נשמתו מרוב חולשה.

וכאשר שמעתי את הדבר, גמלה בליבי החלטה חזקה להתחיל לאכול גזמאות של מיני מאכל ומשתה, כדי שאם יתפסו אותי הרוצחים הללו, יצטרכו לעמוד שעה ארוכה עד שתצא נשמתו, הם יצטרכו לחתוך בי הרבה עד שאגוע במיתה על קידוש השם.

יהודי זה, בגודל תמימותו ופשיותו, הקדיש את כל חייו ואת כל סדר יומו, עבור מטרה אחת - לקדש שמו ברבים. הוא ישב והכניס עוד בשר ועוד דגים, עוד לחם ועוד פפראות, כשהוא חושב על דבר אחד - למוט על קידוש השם, לא כמו אביו אשר גווע בכמה רגעים, אלא יצטרכו לעבוד עליו דקות ארוכות עד שיצא נשמתו מאפו.

כאשר יהודי נרצח למען קידוש השם, אנו מביטים עליו כעולה תמימה, אשר זכה להעלות נחת רוח במיתתו ולגרום שעשועים עליונים. והנה יהודי תמים זה, ישב כל יום, והקדיש שעות ארוכות, כאשר בכל רגע גורם את השעשועים ההם. הוא ישב וחשב על דבר אחד, להשמין עוד ועוד כדי לקדש שמו ברבים. אין מי שיכול לתאר את גדלותו של הבעש"ט הק', אין לנו אפילו את המושגים לשער את עוצם המדרגות והגילויים, היחודים והעליות, הדביקות והביטול.

וסיפר הרה"ק מרוזין ז"ע כי זקינו המגיד ממזריטש ז"ע אחז פעם בקצה תליתו של הבעש"ט הק' בשעה שהתפלל, ומיד נאחזה בו יראה וחרדה, כל גופו הטלטל מרוב פחד ורעדה, ולא היה יכול להרגע שעות ארוכות. ואם ארזים נחרדו מתעצמות עוזו, מה נענה אנן, קרובי חומרו. כאשר מדברים מהבעש"ט הק' מתעוררת תחושה מרוממת

המאמר בשבוע הקודם התחיל עם הכותרת: "יש שאוכל גלידה של שלוש קומות - ועושה נחת רוח ליוצרו, ויש שאוכל פת במלח - ואפילו המלאך הקטן ביותר אינו מעוניין להביט עליו".

התקבלו תגובות רבות שתמהו על הדבר, וכי לא שייך להסתפק בגלידה של שתי קומות בלבד ...

ועל כן יש צורך לחדד יותר את הנקודה שנתבאר במאמרים הקודמים, שלא משנה 'מה' אלא 'למה'.

'רוחניות' אינה דבר קדוש, ו'גשמיות' אינה דבר טמא

ידוע כי החסידות שינתה את ההסתכלות בתחום העבודה הגשמית בעבודת ה'.

יש אנשים שחושבים שהעולם מתחלק לשנים: החלק הראשון הוא 'רוחניות' שהוא דבר קדוש, והחלק השני הוא 'גשמיות' שהוא דבר טמא. אך באמת זוהי שיטת הגויים ונזיריהם, אשר ככל שהאדם מתנתק מהגשמיות, ופורש ממאכל ומשתה ושינה והתעסקות בגוף הגשמי, ועוסק יותר בדברים רוחניים, מחשבות וחקירות שכליות, כך הוא מתקדש ומתעלה יותר.

מאחורי הדברים הללו מונח יסוד מוטעה ומשובש, שהקב"ה נמצא ברוחניות ואינו נמצא ח"ו בגשמיות, ולכן, ככל שפורש מהגשמי ומתדבק ברוחני, כך הוא יותר דבוק באלוקותו ית'.

אבל רבותינו צדיקי החסידות שינו את סדר החלוקה, והודיעו כי 'רוחניות' אין לה שום שייכות לקדושה, ואין לה שום שייכות לאלוקות. יש בארצות הניכר נזירים עובדי אליילים שדבוקים כל היום ברוחניות ושכליות, ופורשים לגמרי מכל דבר גשמי, ובכל זאת אין לזה שום שייכות עם קדושה ועם אלוקות.

הבעש"ט הק' לימד את תלמידיו כי 'רוחניות' אינה דבר קדוש, ו'גשמיות' אינה דבר טמא, וצריך לבדוק כל דבר לגופו: אם מתעסק בגשמיות לשם שמים - הרי הוא מתקדש בקדושה של מעלה ומתדבק באלוקותו ית', ואם עוסק ברוחניות ובדברים שכליים שלא לשם שמים, אין לזה שום שייכות עם קדושה ועם אלוקות.

קדושה ואלוקות פירושו שהאדם מתעסק באכילה או בלימוד התורה או בכל דבר שבעולם מתוך התעוררות וכוונה להתדבק בהש"ת ולעשות רצונו ית', ולכן אם יאכל האדם כל היום לשם שמים, הרי זה חשוב יותר מאחד שמתהלך במושכלות רוחניים כל היום, שלא לשם שמים.

ובלבד שיכוין את דעתו לשמים

וכאשר מתעסקים בענין זה, יש כאלו שיפתלאו על הסגנון, וישאלו: וכי אדם שיושב ואוכל כל היום לשם שמים, יקרא קדוש? הרי הוא אדם גס ומגושם.

והתשובה היא, כי אכן בדברים רוחניים ושכליים, נקל יותר להאדם להתדבק ביוצרו, מאחר שהרוחניות מושכת את האדם כלפי מעלה, לצאת מעצמו ולהתדבק במציאותו יתברך, ואילו הגשמיות מטבעה מטה את האדם כלפי מטה, לחשוב רק מעצמו ומהנאתו, ולנתק את האדם מדביקות ביוצרו.

אבל האמת לאמיתו הוא, כי אכן לא הותרה הרצועה לפטם עצמו מתוך אמתלא של 'לשם שמים', אבל יש כאן יסוד עצום, שאם האדם באמת מחשב בשעת מעשיו הגשמיים לשם שמים, אין לך דבר יקר בעולם כמותו, והכל הולך אחר כוונת הלב, וכפי ששינונו (מנחת פי"ג מ"א): נאמר בעולת הבהמה 'אשה ריח ניחוח', ובעולת העוף 'אשה ריח ניחוח', ובמנחה 'אשה ריח ניחוח', ללמד שאחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין את דעתו לשמים.

שאלת השבוע

אני מחפש במה להתחזק בימים אלו לקראת יום המלוכה ויום הדין הלא בימים אלו קובעים לנו את כל השנה הבעל"ט ובאזיה נקודה אפשר להתחזק ונוכה אכן להוציא משפטינו לרחמים ולרצון ?

שוארלין ודורשין בחסידות

רב שיח בעבודת ה'

תשובה מאת

ב"ק אדמו"ר מקארלין - לעלוב שליט"א

לעורר רחמים וחסדים על בני ישראל הסתכלות נכונה על בני ישראל בימים אלו

תשובה: קודם אפתח בשירי ושבחה אל המערכת הנפלאה אש החסידות מצדיקי הרבים ככוכבים ומלהיבים ליבות בני ישראל לאביהם שבמשמים

אכן לב מי לא יחרד בהתקרב הימים הנוראים, אשר מי לא נפקד כהיום הזה, הרי לב יודע מרת נפשו על יצרי מעללי איש אשר עוללנו ואשר עשינו במשך השנה, ובוודאי כל אחד מחפש עצות ותחבולות לזכות להיפקד ולהיזכר בדברי ישועה ורחמים, ע"כ בואו יחדיו להתייעץ אצל יועיצר כבתחילה וצאי לך בעקבי הצאן הלה המה רבותינו הקדושים ונתור ונחקור בדבריהם הקדושים דברי אלוקים חיים שכתבו לנו מפורש חוקק בספריהם, וננסה ללקט לקוטי בתר לקוטי במעט מהדברים החוצבים להבות אש שכתבו לנו בפרשיות של חודש אלול.

בראשונה נביא את דברי סגנון של ישראל ז"ע בספרו הקדוש "קדושת לוי" בתחילת פרשת שופטים, וז"ל "הנה הקב"ה שופט את הכנסת ישראל בבוא יום המשפט בגודל רחמיו וחסדיו אך צריכין אתרעוּתא דלתא לעורר את המידה של רחמנות למעלה, וע"י מה נתעורר אותה המידה של חסד כשאנו למטה מתנהגים בחסד ומלמדים זכות על כל איש מישראל לדונן לכף זכות, ואז על ידי זה גם מלמעלה נתעורר אותו המדה, ומלמדו גם עליו וגם על כל זרע ישראל חסדים, ואם כן האדם מעורר בעובדא שלמטה השער העליון לפתוח שערי חסד להריק ברכה על כל זרע ישראל.

וזה שכתוב 'שופטים' ושוטרים תתן לך בכל שערך, רצה לומר שאתה בעצמך תתקן ותכין המשפט של מעלה על ידי 'שעריך', והוא השערים שלך שאתה עושה ומעורר במעשיך. וזה 'ושפטו את העם משפט צדק', רצה לומר כל איש ילמד את עצמו להתנהג לשפוט את העם משפט צדק, ללמד צדקה וזכות על כל זרע ישראל, ואז האדם מעורר השער של מעלה, ועל ידי זה יוצא בדין וזכאי במשפט של מעלה, כי במדה שאדם מודד מודדין לו (סוטה ט:).

הרי לנו עצה נפלאה לכסות על פשעינו ע"י שנתרגל לדבר טוב על כל אחד ואחד מישראל, ובתנ"ד רואים גם שזה לא מועיל רק למלמד זכות בעצמו אלא זה גורם להריק ברכה על כל זרע ישראל, ושני נביאים נתבאו בסגנון אחד ה"ה הרה"ק בעל התפארת שלמה זיעע"א, וזלה"ק בפרשת כי תצא עה"פ כי תצא מחנה על אויבך ונשמרת מכל דבר רע. "הנראה לרמז בזה על יום ר"ה הבע"ל אשר מחנות הסט"א הם קמים על האדם ביום הדין כמ"ש ויבואו בני אלהים להתיצב על ד'. מלך וציבור מלך נכנס תחלה לדין. ר"ל מה שנוגע לכבוד הבורא ב"ה ממה"מ הקדוש ברוך הוא הוא הנכנס תחלה לבקש ולהתחנן עד"ו ומה שנוגע לצרכי עצמו בתוך עמי אנכי יושב. ועיקר ההכנה על יום הנורא הזה להיות אחוה וריעות בין בני ישראל כמ"ש בחצוצרות וקול שופר הריעו לפני המלך ד' לשון אחוה וריעות.

וז"ש אז ירננו כל עצי היער לפני ד' כי בא לשפוט את הארץ. עצי היער רמז לעמי הארץ הם אילני סרק. גם המה בכלל ישראל יכונה כי לא יבצר מכל

איש מבנ"י להיות לו איזה מעלה שלא נמצא בזולתו. וזה הרמז ב'פ' שהתחלנו כי תצא מחנה על אויבך ונשמרת מכל דבר רע. לבל ידבר ח"ו רע על חבירו ולא יראה כלל בחסרונו רק במעלות חבירו וז"ש מי האיש החפץ חיים לבקש בר"ה כתבנו בספר החיים. נצור לשונך מרע לבל ידבר על חבירו סור מרע ועשה טוב. וזהו הכנה ליום הדין להוציא משפטינו לאורה. כי אם האדם מחזיק את חבירו בחזקת צדיק אזי גם אותו יכתוב בספרי הצדיקים, עכ"ל.

רואים בדבריו ממש כדברי הקדושת לוי שבלימוד זכות זוכים להיכתב בספרן של צדיקים [עוד הארה מאיר לנו בעל התפארת שלמה ז"ע שלא רק מדיבור רע צריך להזהר אלא גם לרבות אפילו לראות בחסרונו של חבירו, וכעין זה מובא בשם הרה"ק ר' אשר מסטולין ז"ע (נדפס בסוף הספ"ק בית אהרן דף קמ"א), כשאדם מדבר לפני המלך על בנוי בודאי דוחפין אותו מפלטיין המלך, כמו כן כשאדם מדבר ח"ו לה"ד על שום ישראל "גגם במחשבה" ר"ל].

נביא כאן גם הכתוב השלישי ה"ה הרה"ק בעל ישמח ישראל ז"ע בספרו בסוף פרשת שופטים וז"ל "על כל אחד מכלל ישראל מחיוב לחפש ולבדוק בחורין ובסדקים עד מקום שידו מגעת, למצוא זכות על ישראל וילמד עליהם סגנוניא לפני הקב"ה, ובפרט בעת הזאת בחשכת הזמן בגוף והנפש, ויזכה בזה שיענה תחילה בכל מיני ישועות. וזה שאמרנו חז"ל כל המבקש רחמים על חבירו על חבירו והוא צריך לאותו דבר, ר"ל למליץ טוב, הוא נענה תחילה, עכ"ל. עוד נקודה נתחדש כאן בדבריו הקדושים שצריך להתייער וממש כלשון חז"ל בבדיקת חמץ בכל כוחותיו עד מקום שידו מגעת, וכמו שמקובל בשם הרה"ק מהרי"ד מבעלזא ז"ע שאוהב את דרך הפלפול כי בזה המודים להמליץ טוב וללמד זכות כמו שדוחקים ומתריצים אולי הרמב"ם כך סבר, והרשב"א סבר כך, כך נלמד ללמד זכות על כל איש ישראל אפילו בדוחק

ולחשוב עליו אולי חשב כך ואולי זה הסיבה שעשה כך. ובדרך רמז אפשר אולי לומר, דהגמרא לומדת הדרשה שתוקעים בראש השנה, עה"פ תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגיניו, איזהו חג שהחודש מתכסה בה, הוי אומר זה ראש השנה, ידוע דהסיבה שהלבנה עדיין אינו מאירה כאור החמה כאור שבעת ימי בראשית, כי הלבנה טענה להקב"ה אין שני מלכים משתמשין בכתר אחד, והיא רצתה להמעיט את החמה, ע"כ נתמעטה רואים מכאן כמו שאדם רוצה שיהיה לחבירו כך גורם לעצמו, ומידה טובה מרובה, לכן אפשר שבפסוק זה נרמז ענין ראש השנה, להראות שהכתיבה והחתימה בראש השנה תלוי בזה. ואולי גם המשך הפסוק באופן זה **כי חוק לישראל הוא משפט לאלוקי יעקב**, כמו שישראל חוקקים בפיהם ובלבבם אחד על חבירו כמו כן אלוקי יעקב שופט אותנו.

וכן ידוע דבריו של מרנא הבעש"ט ז"ע, שכאיש ישראל נכשל בחטא מגלגלין עליו מן השמים שהחוטא יראה את חבירו נכשל באותו חטא, ובמידה שיתכל על חבירו לטב או למוטב כך יפסקו עליו מן השמים, ובזה מבואר בתהילים מכל פשעי הצילנו חרפת נבל אל תשימנו, שאדם יכול להינצל מפשעי ע"י שלא ידבר סרה על חבירו וימליץ טוב בעדו, ועל דרך דבריו הקדושים אפשר לתנ"ך קושיא על הפסוק ולך ד' חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו, לכאורה זה דומה קצת סתירא מרישה לסיפא אם משלם לאדם כגמולו הרי זה מדין, ולא מחסד, ולפי זה אפשר לומר דמיירי באדם שנכשל בחטא והיה מגיע לו עונש אך הקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו מוחל לו אם הוא מלמד זכות על חבירו שנכשל באותו חטא, וכמעשהו יש לרמז כמו שהוא עושה על חבירו, הרי בידנו מרגניתא טיבא מתנה טובה שגילו רבותינו הקדושים בואו ונתאזר באומץ ולא נהיה כשוטה המאבד מה שנותנים לו, הרי כל אשר לו יתן אדם בעד נפשו.

ורמז נאה יש לרמז בפסוק רחש ליבי דבר טוב ע"י שבלב חושב דבר טוב על ישראל בזה אומר אני מעשי למלך אני אומר כביכול להקב"ה מלך מלכי המלכים מה לפסוק על מעשי, לשוני, מה שאני מדבר על חבירי, עט סופר מהיר הוא הכותב וחותרם את דינו, יפייפת מבני אדם בידך חן בשפתותיך, ע"י שמדברים יפה על בני ישראל ומסתכלים רק על חן שבהם, ע"כ ברכך אלוקים לעולם שהקב"ה יברך אותנו מניד ובהמשך חגרו חרבך על ירך תאזור כגיבור חלצוך ותנצל את ההזדמנות הגדולה שבידך.

ונסיים מאמרנו בדברים חוצבים להבות אש שהשמיע הרה"ק רבי אהרן מקארלין זיע"א הובא בספרו בית אהרן קלא' בליל ראש השנה אמר, כי אי אפשר לקבל יום הקדוש הזה רק ע"י ריעות וזהו דכתיב באחד לחודש השביעי, רמז כי הכל ע"י אחדות וזה הרמז ביום ההוא יהיה ד' אחד ושמו אחד כי בוודאי באחדותו אין לספק חס ושלום ואצ"ל רק כי הכל ע"י אחדות, בלשונו הקדוש חידש והוסיף לנו הבית אהרן שאחדות הוא לא רק מוסף או עוד או עיקר, אלא אחדות הוא הכל, ובלי זה אי אפשר כלל ויה"ד שדבריהם הקדושים של הראשונים כמלאכים ישיפיעו עלינו ונזכה לקבל את הדרכותיהם ועצתם ולקיימם ונזכה לשנה טובה ומתוקה ולהכתב בספרן של צדיקים.

הלב בווער באש המלך

לחשוב בכל תיבות הספרים המבורחת | הפנה ראשית סמי' אור חיים | (להזמנת סמורות: 0527686318)

מלכת מושבות המבורחת את הלימוד לפימיות המועדים על פי דרך החסידות ומעניקה משמעות עמוקה ומהלך אחד מפעמים על ענייני תשרי והימים הטובים. מבוסס על כל ספרי תלמידי הבעש"ט ומעובד בשפה מוגשת ובשילוב ביאורים

לחשיב בכל תיבות הספרים המבורחת | הפנה ראשית סמי' אור חיים | (להזמנת סמורות: 0527686318)

מלכת מושבות המבורחת את הלימוד לפימיות המועדים על פי דרך החסידות ומעניקה משמעות עמוקה ומהלך אחד מפעמים על ענייני תשרי והימים הטובים. מבוסס על כל ספרי תלמידי הבעש"ט ומעובד בשפה מוגשת ובשילוב ביאורים

ספרי אור החיים מרכז הספר והדפוס הנדון בעולם